

Łódź 01.02.2021r

prof. dr hab. Janusz Ratajczak

Wydział Sztuk Scenicznych

Katedra Wokalistyki

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

**Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym dra Grzegorza Kołodzieja w dziedzinie
sztuki w dyscyplinie artystycznej - sztuki muzyczne.**

Zleceniodawca recenzji:

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, działając na podstawie art. 221 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.), na posiedzeniu w dniu 1 grudnia 2020 r. powołała mnie na recenzenta komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Grzegorzowi Kołodziejowi, wszczętym w dniu 3 czerwca 2020r.

Do wyżej wymienionego pisma została załączona dokumentacja, która zawiera:

1. Dane osobowe
2. Notę biograficzną
3. Kopie dokumentów stwierdzających awans zawodowy
4. Autoreferat
5. Wykaz koncertów i przedstawień stanowiących działalność artystyczną
6. Opis działalności artystycznej w latach 2010 – 2020
7. Wykaz i opis działalności naukowej i dydaktycznej
8. Opinie i podziękowania
9. Opis dotyczący dzieła – płyty CD – Polska Liryka Wokalna
10. Płyta CD – Polska Liryka Wokalna

Podstawowe dane o Habilitancie:

Grzegorz Piotr Kołodziej urodził się w Radomiu. Naukę śpiewu rozpoczął w Państwowym Zespole Pieśni i Tańca „Śląsk”, a następnie kontynuował w Studiu Wokalno-Aktorskim im. Danuty Baduszkowej w Gdyni. Jest także absolwentem Wydziału Wokalno - Aktorskiego Akademii Muzycznej w Gdańsku w klasie śpiewu prof. Ryszarda Minkiewicza. Swój głos kształcił również na licznych wokalnych kursach mistrzowskich u takich sław jak: Ryszard Karczykowski, Wojciech Drabowicz, Gerard Kahry (Austria), Fedora Barbieri (Italia), Haakan Hagegaard (Szwecja)

W swojej karierze scenicznej habilitant współpracował z Operą Bałtycką w Gdańsku, Teatrem Wielkim Operą Narodową w Warszawie, Operą Krakowską, Operą Wrocławską, Operą i Filharmonią Podlaską w Białymstoku oraz Operą na Zamku w Szczecinie. Gościł również na deskach Teatru Muzycznego w Gdyni, Łodzi i w Lublinie. Natomiast działalność oratoryjno –kantatową, realizował koncertując na estradach Filharmonii Bałtyckiej, Częstochowskiej, Lubelskiej, Sudeckiej i Łomżyńskiej. Śpiewał także z Orkiestrą Symfoniczną Izmiru (Turcja), Cappellą Gedanensis, Elbląską Orkiestrą Kameralną, Polską Filharmonią „Synfonia Baltica” i Polską Filharmonią Kameralną w Sopocie.

Wśród szeregu nazwisk dyrygentów z jakimi współpracował artysta wymienić można m.in. następujących mistrzów batuty: J. Katlewicz, T. Bugaj, Ł. Borowicz, K. Bumann, T. Wicherek, J. Salwarowski i J.M. Florencio.

Grzegorz Kołodziej – baryton, jak podaje w dokumentacji przewodowej, w swoim repertuarze posiada między innymi następujące role sceniczne:

- Figara w „Weselu Figara” W. A. Mozarta
- Papagena w „Czarodziejskim flecie” W.A. Mozarta
- Tytułową postać w operze „Don Giovanni” W.A. Mozarta
- Schaunarda w „Cyganerii” G. Pucciniego
- Janusza w „Halce” St. Moniuszki
- Boniego w „Księżniczce Czardasza” I. Kalmana

- Daniły w „Wesołej Wdówce” F. Lehára
- Homonaya w „Baronie Cygańskim” J. Straussa.

Oprócz działalności artystycznej habilitant jest również wykładowcą w Katedrze Logopedii Uniwersytetu Gdańskiego, prowadząc zajęcia emisji i impostacji głosu mówionego. W 2011 r. uzyskał stopień doktora sztuki muzycznej na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie.

Ocena autoreferatu

Autoreferat dokumentacji habilitacyjnej zawiera 10 stron opisu zawartego w 6 punktach. Oprócz informacji o wykształceniu, posiadanych stopniach i tytułach oraz dotychczasowym zatrudnieniu, autor przedstawia osiągnięcie artystyczne wynikające z art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Autoreferat napisany został w sposób komunikatywny, interesujący i zgodny z wymogami.

Całość autoreferatu rozpoczyna się refleksją zredagowaną na bazie cytatu Francois Villona.

„ W trzydziestym życia mego lecie, hańbą do syta napojony, Ni żrały mąż ni puste dziecię, mimo, iż ciężko doświadczony”

Słowami francuskiego poety, jednej z ciekawszych postaci epoki średniowiecza, Grzegorz Kołodziej rozpoczyna opis własnych przeżyć, doświadczeń i rozmyślań, które ukształtowały jego artystyczną drogę. Jak sam podkreśla....*słowa te dość mocno wryły się w jego artystycznej drodze i towarzyszą mu do dziś.* Niepewność i brak stabilizacji nie obce współczesnemu artyście, wrażliwość małego dziecka, a zarazem odporność na ciągły stres, to elementy towarzyszące śpiewakowi, który posiadając żywy instrument, narażony jest stale na wewnętrzną burzę emocjonalną.

Autoreferat podzielony został starannie na etapy życia i rozwoju człowieka – artysty. Głównym założeniem było ukazanie drogi powstania dzieła artystycznego, którym są pieśni kompozytorów polskich.

Edward Pałłasz, Tadeusz Baird i Paweł Łukaszewski są twórcami utworów, które w wykonaniu habilitanta podlegają ocenie w niniejszej dokumentacji.

Proces powstania dzieła przebiegał podczas całej, dotychczasowej kariery artysty. Już w latach studenckich Piotr Kołodziej zetknął się z utworami Edwarda Pałłaza. Również jego osobiste spotkanie z kompozytorem pozwoliło mu na szersze zrozumienie elementów wykonawczych pieśni, przez co, jak pisze, mógł bardziej skupić się na ekspresji słowa, na zrozumieniu warstwy muzycznej i wzbogaceniu środków przekazu. Również utwory Tadeusza Bairda, znajdujące się na załączonych płytach CD swoje pierwsze realizacje miały w czasach studenckich. Teraz, po doświadczeniach artystycznych, można z przyjemnością określić je jako „Cztery sonety miłosne“ w wykonaniu dojrzałego śpiewaka.

Ważną osobą, którą Grzegorz Kołodziej spotkał na swojej artystycznej drodze był dyrygent Jan Miłosz Zarzycki. To razem z nim narodził się pomysł wspólnego nagrania płyty z utworami kompozytorów polskich. W projekcie znalazł się również cykl pieśni na baryton – „Elogium – pomordowanym w Katyniu“ Pawła Łukaszewskiego.

Grzegorz Kołodziej, kończąc omawianie swojego szczególnego osiągnięcia artystycznego zaznaczył, że polska liryka wokalna towarzyszyła mu od początku jego artystycznej drogi. Zawsze fascynowała go symbioza słowa i muzyki, które powinny być zbalansowane i zrównoważone względem siebie.

To artystyczne doświadczenie w przyszłości pracy zawodowej zaowocowało ukończeniem studiów logopedycznych, przez co wiedza i umiejętności habilitanta poszerzyły się o szereg elementów wspólnych dla pracy nad głosem.

W dalszej części autoreferatu, tj. w punktach 5 i 6 autor omawia pozostałe osiągnięcia artystyczne oraz dydaktyczno – naukowe. Zaznacza, że ważnym elementem rozwoju człowieka – artysty jest obserwacja. Obserwacja świata, obserwacja wielkich artystów, obserwacja ludzkich zachowań. Wszystko to pozwala człowiekowi doskonalić się i piąć się po szczeblach artystycznej drogi.

Ważnym aspektem działalności scenicznej artysty jest wykonawstwo ról operetkowych. Dzięki wspaniałym postaciom scenicznym Grzegorz Kołodziej mógł kształcić swoje umiejętności, dążyć do doskonałości wykonawczej do mistrzostwa w partnerowaniu oraz do poszerzania środków wyrazu scenicznego. Operetka wymaga od artysty wszystkich tych elementów i przez to może być wspaniałą szkołą aktorstwa.

Obszary działalności habilitanta widoczne są wyraźnie na dwóch płaszczyznach. To wzajemnie uzupełniające się profesje. Artysta śpiewak i terapeuta głosu, nurt wykonawczy i dydaktyczny.

Analizując karierę zawodową autora można śmiało stwierdzić, że oba elementy towarzyszą mu stale w jego karierze i są nierozłączne. Jak sam podaje w zakończeniu autoreferatu:

„ Logopedia pomogła mi rozwiązać i rozwiąć wiele problemów wokalnych, a bycie śpiewakiem doskonale wpływa na wiele obszarów związanych z logopedią“.

Opis działalności artystycznej, naukowej i dydaktycznej

Grzegorz Kołodziej stopień doktora uzyskał w 2011 roku. Działalność artystyczną, potwierdzoną w niniejszej dokumentacji, wchodzącą w dorobek artystyczny po uzyskaniu stopnia doktora, określił od roku 2010, czyli od momentu złożenia dokumentacji do przewodu doktorskiego.

W wymienionym okresie artysta wykonał ponad 80 koncertów i spektakli. Wśród tych wykonań na uwagę zasługują następujące prezentacje artystyczne:

1. 07.02.2010 - **Janusz** - S. Moniuszko „Halka” Państwowa Opera Bałtycka Gdańsku, kier. muz. Andrzej Straszyński, reż. Ewelina Pietrowiak
2. 25.04.2010 - **partia basowa** - W. A. Mozart „Requiem d-moll” w hołdzie ofiarom katastrofy lotniczej w Smoleńsku Kościół pw. Św. Jadwigi Królowej, Gdańsk – Orunia Górna Orkiestra Symfoniczna i Chór Akademii Muzycznej w Gdańsku dyr. Piotr Staniszewski

3. 04.02.2012 - **Daniło** - F. Lehár „Wesoła Wdówka” Gliwicki Teatr Muzyczny dyr. Wojciech Rodek
4. 22.10.2015 - **Recital wokalny** w cyklu Czwartkowe Wieczory Muzyczne Sopot, Dworek Sierakowskich Monika Fedyk - Klimaszewska – mezzosopran, Grzegorz P. Kołodziej – baryton, Tomasz Jocz – fortepian
5. 24.09.2017 „**Wyśniłam sen...**” - najpiękniejsze fragmenty z musicali, Kościół św. Franciszka z Asyżu, Gdańsk – Emaus Aleksandra, Cybula, Weronika Ziemiańska, Wojciech Szmach, Magdalena Chmielecka – sopran, Grzegorz P. Kołodziej baryton/współorganizacja koncertu
6. 06.10.2019 „**Nie tylko Moniuszko**” Cykl koncertów z muzyką St. Moniuszki _ Kowno, Wilno, Kadzidło. Filharmonia Kameralna im. W. Lutosławskiego w Łomży pod dyr. Jana Miłosza Zarzyckiego (w programie Litanie Ostrobramskie, arie, pieśni St.Moniuszki) Hanna Zajączkiewicz sopran, Donata Zuliani - mezzosopran, Jacek Szymański - tenor, Grzegorz. P Kołodziej - baryton

Opisany przez habilitanta dorobek artystyczny uzyskany od czasu uzyskania stopnia doktora różnorodny. Sześć pozycji, które wyżej wymieniłem, ilustrują działalność artysty na polu opery, operetki i musicalu. Nie obca mu jest również muzyka oratoryjno - kantatowa i kameralna. Ważnym elementem działalności jest także aktywność koncertowa.

Działalność naukowo dydaktyczna

Dr Grzegorz Kołodziej od roku 2012 jest adiunktem w Instytucie Logopedii Uniwersytetu Gdańskiego. W swoim dorobku ma szereg publikacji, wykładów, kursów, konferencji, szkoleń i warsztatów. Prowadzi zajęcia dydaktyczne i jest promotorem 8 prac licencjackich w Katedrze Logopedii Uniwersytetu Gdańskiego.

Wśród 10 publikacji wyróżnić można m.in. takie jak:

- Elementy klasycznej techniki wokalne w procesie doskonalenia głosu mówionego, (w:) J. Skibska (red.), Konteksty Pedagogiczne Nr 2(5)2015, Wydawnictwo LIBRON - Kraków 2015, s. 77 - 88

- Logopeda a wybór techniki w pracy nad głosem, artykuł w czasopiśmie Forum Logopedy (wydawca Forum Media Polska Poznań, pod patronatem Polskiego Związku Logopedów) Nr 34 listopad/grudzień 2019

Wśród kilkunastu szkoleń i warsztatów dr Grzegorz Kołodziej prowadził m.in. następujące zajęcia:

- Głos - narzędzie pracy nauczyciela - jak o niego dbać? Emisja i higiena głosu. Sopot 2015r.
- Emisja głosu w mowie i śpiewie - postępowanie profilaktyczne i terapeutyczne. Wykład i warsztaty - Uniwersytet Warmińsko - Mazurski, Wydział Sztuki, Olsztyn 2017r.

Habilitant był także jurorem konkursów wokalnych. W swojej dokumentacji podaje dwa konkursy:

- IX Wojewódzki Konkurs Pieśni Patriotycznej/ MDK Gdynia, listopad 2016,
- Komisja Konkursowa na X Konkursie Pieśni Historycznej „Piękna nasza Polska cała”/ Stowarzyszenie Miłośników Pieśni Patriotycznej, maj 2016r.

Ważną dziedziną w życiu artysty jest także działalność organizacyjno - popularyzatorska. Z jego inicjatywy powstał cykl koncertów *Muzyka dla Siedlec/ Gdańsk Siedlce*, w którym wyróżnić można następujące projekty:

- Koncert: *Szanujmy wspomnienia...* - melodie lat 20 i 30, 3 kwietnia 2016 r.
- Koncert *Świąteczno - Karnawałowy*, 6 stycznia 2017 r.
- Koncert *Pasyjny - Za Jezusem na Golgotę*, 9 kwietnia 2017 r.
- Koncert: *Na Polską Nutę ...* w 100 lecie odzyskania przez Polskę Niepodległości 28 października 2018 r.
- IMRE KALMANA : *Księżniczka czardasza* – 20 luty 2020r.

Na podstawie faktów z biografii artystycznej habilitanta, potwierdzonych w dokumentacji, a także wzbogaconych opisem i refleksjami w autoreferacie, stwierdzam, że pan Grzegorz Kołodziej jest dojrzałym artystą, organizatorem i

animatorem życia kulturalnego, a zarazem specjalistą w dziedzinie logopedii.

Ocena dzieła artystycznego

Na przełomie roku 2012/2013 ukazała się solowa płyta Grzegorza Kołodzieja ***Polska Liryka Wokalna***, nagrana z orkiestrą Filharmonii Kameralnej im. W. Lutosławskiego w Łomży pod batutą J. M. Zarzyckiego.

Dzieło to, wskazane jako szczególne osiągnięcie po uzyskaniu stopnia doktora, zawiera polskie pieśni współczesne Edwarda Pałlasza, Tadeusza Bairda i Pawła Łukaszewskiego na baryton i orkiestrę smyczkową. W 2014 r. płyta otrzymała nominację do nagrody Akademii Fonograficznej – Fryderyk 2014.

W skład dzieła artystycznego wchodzi następujące utwory:

1-7 Edward Pałasz - *Ballady Franciszka Villona* na baryton i orkiestrę smyczkową w przekładzie Tadeusza Boy-Żeleńskiego

1. *W trzydziestym życia mego lecie*
2. *Ballada Villona do swej miłey*
3. *Ballada piękney płatnerki do dziewcząt letkiego obyczaju*
4. *Piosnka lub raczej rondo*
5. *Szczęśliw, kto nie zna co te rany*
6. *Ballada o Villonie i Grubey Małgoście*
7. *Day Bóg spoczynek zasłużony*

8 Henryk Czyż - *Canzona di barocco* na orkiestrę smyczkową

9-12 Tadeusz Baird - *4 Sonety miłosne* na baryton, smyczki i klawesyn.

sł. William Shakespeare, przekład Maciej Słomczyński

9. *Sonet 23 Spójrz, co tu ciche serce wypisało...*
10. *Sonet 91 Drwię, mając Ciebie, z ludzkiej pychy...*
11. *Sonet 56 Słodka miłości...*
12. *Sonet 97 Jakże podobna zimie jest rozłąka...*

13-15 Paweł Łukaszewski - Elogium - pomordowanym w Katyniu na baryton, wiolonczelę, dzwony i orkiestrę smyczkową, sł. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski

13. *Afflicta*
14. *Cruenta*
15. *Vulnerata*

Utwór Edward Pałlasza - *Ballady Franciszka Villona* powstał w 1965 roku w wersji na głos i fortepian. W roku 1990 kompozytor przeredagował tekst muzyczny *Ballad*, dodał jedną i utworzył cykl na bas-baryton i smyczki. *Siedem Ballad* zdobiących narrację „Wielkiego Testamentu” F. Villona stanowią pełny obraz szalonej wyobraźni ich twórcy. Uroku tym poezjom dodaje dosadny styl w przekładzie Tadeusza Boya – Żeleńskiego.

Utwory Tadeusza Bairda - *4 Sonety miłosne* powstały w 1956 roku w wersji na baryton i orkiestrę symfoniczną. W 1969 roku powstała druga wersja utworu, przeznaczona na baryton, orkiestrę smyczkową i klawesyn. Cztery wybrane sonety Szekspira we współczesnym przekładzie Macieja Słomczyńskiego kompozytor ułożył w określonym przez siebie porządku, uzyskując w ten sposób pewien dramaturgiczny rozwój.

Kompozycja Pawła Łukaszewskiego - *Elogium - pomordowanym w Katyniu* powstała z inspiracji autora tekstu w języku łacińskim - prof. Jerzego Wojtczaka-Szyszkowskiego. Utwór składa się z trzech części: *afflicta*, *cruenta*, *vulnerata*, które oddają smutek i ranę Polski po wymordowaniu polskich oficerów w Katyniu. Prawykonanie utworu odbyło się 26.04.2002 w Kościele św. Jana w Gdańsku.

Analizując wysłuchane dzieło artystyczne, mogę stwierdzić, że profesjonalny warsztat wokalny dr. Grzegorza Kołodzieja zasługuje na moją pozytywną ocenę.

Artysta dysponuje ładnym i naturalnym w brzmieniu głosem barytonowym, którym operuje bardzo świadomie, zarówno w momentach lirycznych, jak i dramatycznych. Posługuje się techniką wokalną umożliwiającą mu swobodne wykonanie i interpretację przedstawionych pieśni. Głos jest wyrównany w całej skali, brzmi prawidłowo w całym wachlarzu dynamicznym. Bardzo dobra jest naturalność prowadzenia frazy, intonacja, artykulacja oraz ogólna estetyka wykonawcza.

Jego prezentacja jest przemyślana, dojrzała i w pełni nakreśla charakter dzieł. Narracja prowadzona jest z wyrazistą dramaturgią, z zachowaniem naturalności brzmienia głosu, a całość wykonania jest wspaniałym obrazem i przykładem interpretacji utworów współczesnych.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z dorobkiem artystycznym, a także naukowo - dydaktycznym habilitanta mogę stwierdzić, że jego działania zawodowe zasługują na pozytywną ocenę.

Artysta prezentuje wysoki poziom wykonawczy i bardzo dobre umiejętności wokalne. Wpisuje się do grona wokalistów polskich, koncertujących w kraju i za granicą. Jego dorobek artystyczny i naukowy został dobrze udokumentowany, a dzieło artystyczne wskazane do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego stanowi znaczny wkład w rozwój wokalistyki.

Grzegorz Kołodziej od szeregu lat oprócz działalności artystycznej i popularyzatorskiej zajmuje się logopedią, prowadząc regularne zajęcia na Uniwersytecie Gdańskim. Jego wszechstronne zaangażowanie w pracy zawodowej zaowocowało sukcesami na wielu płaszczyznach.

Niniejszym z przyjemnością stwierdzam, że przedstawione osiągnięcia dra Grzegorza Kołodzieja spełniają wymagania stawiane kandydatom do stopnia doktora

habilitowanego sztuki, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Tym samym osiągnięcia dra Grzegorza Kołodzieja przyjmuję i popieram wniosek o nadanie mu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk, w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.

prof. dr hab. Janusz Ratajczak